

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Πλάτων, Πρωταγόρας, 321b-322a

Ἄτε δὴ οὖν οὐ πάνυ τι σοφὸς ὢν ὁ Ἐπιμηθεὺς ἔλαθεν αὐτὸν καταναλώσας τὰς δυνάμεις εἰς τὰ ἄλογα· λοιπὸν δὴ ἀκόσμητον ἔτι αὐτῷ ἦν τὸ ἀνθρώπων γένος, καὶ ἠπόρει ὄτι χρήσαιτο. Αποροῦντι δὲ αὐτῷ ἔρχεται Προμηθεὺς ἐπισκεψόμενος τὴν νομὴν, καὶ ὄρᾳ τὰ μὲν ἄλλα ζῶα ἐμμελῶς πάντων ἔχοντα, τὸν δὲ ἄνθρωπον γυμνὸν τε καὶ ἀνυπόδητον καὶ ἄστρωτον καὶ ἄοπλον· ἤδη δὲ καὶ ἡ εἰμαρμένη ἡμέρα παρῆν, ἐν ἧ ἔδει καὶ ἄνθρωπον ἐξιέναι ἐκ γῆς εἰς φῶς. Απορία οὖν σχόμενος ὁ Προμηθεὺς ἦντινα σωτηρίαν τῷ ἀνθρώπῳ εὕροι, κλέπτει Ἥφαιστου καὶ Ἀθηνᾶς τὴν ἔντεχνον σοφίαν σὺν πυρί—ἀμήχανον γὰρ ἦν ἄνευ πυρὸς αὐτὴν κτητὴν τῷ ἢ χρησίμην γενέσθαι—καὶ οὕτω δὴ δωρεῖται ἀνθρώπῳ. Τὴν μὲν οὖν περὶ τὸν βίον σοφίαν ἄνθρωπος ταύτῃ ἔσχευε, τὴν δὲ πολιτικὴν οὐκ εἶχεν· ἦν γὰρ παρὰ τῷ Δίῳ. Τῷ δὲ Προμηθεῖ εἰς μὲν τὴν ἀκρόπολιν τὴν τοῦ Διὸς οἴκησιν οὐκέτι ἐνεχώρει εἰσελθεῖν—πρὸς δὲ καὶ αἱ Διὸς φυλακαὶ φοβεραὶ ἦσαν—εἰς δὲ τὸ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ Ἥφαιστου οἴκημα τὸ κοινόν, ἐν ᾧ ἐφιλοτεχνεῖται, λαθῶν εἰσέρχεται, καὶ κλέψας τὴν τε ἔμπυρον τέχνην τὴν τοῦ Ἥφαιστου καὶ τὴν ἄλλην τὴν τῆς Ἀθηνᾶς δίδωσιν ἀνθρώπῳ, καὶ ἐκ τούτου εὐπορία μὲν ἀνθρώπῳ τοῦ βίου γίνεταί, Προμηθεῖα δὲ δι' Ἐπιμηθεῖα ὕστερον, ἧπερ λέγεται, κλοπῆς δίκη μετῆλθεν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1.

Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε καθεμιά από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις **λέξεις/φράσεις** του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

1. Ο Προμηθέας ξόδεψε χωρίς να το καταλάβει τα εφόδια στα ἄλογα ζῶα.
2. Ο Προμηθέας διαπίστωσε ότι ο άνθρωπος δεν ήταν εφοδιασμένος με τις απαραίτητες ιδιότητες για την επιβίωσή του σε αντίθεση με τα ἄλογα ζῶα.
3. Ο άνθρωπος θα μπορούσε να αποκτήσει και να χρησιμοποιήσει την τεχνική γνώση χωρίς τη φωτιά.
4. Ο Προμηθέας έκλεψε τη φωτιά και την πολιτική τέχνη για χάρη του ανθρώπου.
5. Ο Επιμηθέας τιμωρήθηκε για την απερισκεψία του.

Μονάδες 10

B1. Να συγκρίνετε την εικόνα του Επιμηθέα μ' εκείνη του Προμηθέα. Στην απάντησή σας να λάβετε υπόψη και την ετυμολογία των δύο ονομάτων.

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Φρειδερίκος Νίτσε, *Η γέννηση της τραγωδίας*, 9

Ο Γερμανός φιλόσοφος Φρειδερίκος Νίτσε (1844-1900) υπήρξε καθηγητής φιλολογίας, γνώστης της αρχαιοελληνικής και ρωμαϊκής γραμματείας. Στη *Γέννηση της τραγωδίας* μέσα από το πνεύμα της μουσικής (1872) προβαίνει σε μια πρωτότυπη ανάλυση της αρχαίας τραγωδίας, στην οποία βρίσκει μια καλλιτεχνική μορφή που υπερβαίνει τον πεσιμισμό και τον μηδενισμό.

Αυτή τη δόξα της παθητικότητας θα την αντιπαραθέσω τώρα στη δόξα της ενεργητικότητας, που εκφράζεται στον Προμηθέα του Αισχύλου. Αυτό που είχε να μας πει εδώ ο στοχαστής Αισχύλος, αλλά που, ως ποιητής, μας άφησε μόνον να το προαισθανθούμε με την αλληγορική του εικόνα, μπόρεσε να μας το αποκαλύψει ο νεαρός Γκαίτε με τούτα τα τολμηρά λόγια του δικού του Προμηθέα:

Εδώ κάθομαι και πλάθω τους ανθρώπους
σύμφωνα με την εικόνα μου,
για να υποφέρει, να κλαίει,
να απολαμβάνει και να χαίρεται,
και να μη σε σέβεται,
όπως εγώ!

Ο άνθρωπος, ανεβαίνοντας στο ύψος ενός Τιτάνα, κερδίζει τον πολιτισμό του με τις δικές του προσπάθειες και αναγκάζει τους θεούς να συμμαχήσουν μαζί του, επειδή, χάρη στη δική του σοφία, κρατάει την ύπαρξη και τους περιορισμούς των θεών στα χέρια του. Αλλά το πιο θαυμαστό σ' αυτό το ποίημα για τον Προμηθέα, το οποίο στη βασική του ιδέα είναι ένας αληθινός ύμνος στην ασέβεια, είναι η βαθιά αισχύλεια επιδίωξη για δικαιοσύνη.

Μτφρ. Ζ. Σαρίκα

Πώς παρουσιάζεται ο Προμηθέας στο κείμενο του Νίτσε; Ποια σχέση έχει με τον Προμηθέα, όπως εμφανίζεται στον μύθο του σοφιστή Πρωταγόρα;

B3. Να γράψετε τον αριθμό που αντιστοιχεί σε κάθε μία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτόν τη λέξη «**Σωστό**», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «**Λάθος**», αν είναι λανθασμένη:

1. Ο Σωκράτης είχε βάλει σκοπό της ζωής του να αποδείξει την άγνοια όσων σπουδαίων περνιούνταν για σοφοί.
2. Ο Σωκράτης αμφισβητεί τις παραδοσιακές ιδέες και αρχές αναζητώντας τη βαθύτερη αλήθεια.
3. Ο Πλάτων δεν συμμετείχε στην πολιτική και δεν υπηρέτησε ποτέ ως στρατιώτης.
4. Ο Πλάτων ίδρυσε την Ακαδημία μετά την επιστροφή του από το πρώτο ταξίδι στη Σικελία.
5. Ο Αριστοτέλης συνθέτει το σημαντικότερο μέρος των *Πολιτικῶν* του κατά την πρώτη διαμονή του στην Αθήνα.

Μονάδες 10

B4. Να εντοπίσετε στο αρχαίο διδαγμένο κείμενο μία **ομόρριζη** για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις της Νέας Ελληνικής: **προμήθεια, μελωδία, οδόστρωμα, μερίδιο, λαθραίος.**

Μονάδες 10